

Dato: 26. juni 2020
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Anders Futtrup
Sagsnr.: 2019-731-0044
Dok.: 1274330

RESUMÉ

Udkast til lovforslag om ændring af retsplejelov for Grønland og forskellige andre love (Gennemførelse af politireform, etablering af ny politiklageordning m.v.)

En tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriet, Rigspolitiet, Rigsadvokaten og Grønlands Politi har i 2018 anbefalet, at Grønlands Politi omfattes af politireformen fra 2007. Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at Grønlands Politi i anklagermæssig sammenhæng fremover skal referere til en regional statsadvokat, og ikke som hidtil direkte til Rigsadvokaten.

Lovforslaget har på den baggrund bl.a. til formål at reformere politiet og anklagemyndigheden i Grønland, således at politikredsen organisatorisk ligestilles med de øvrige politikredse. Lovforslaget bygger i den forbindelse navnlig på de ændringer, der blev gennemført i Danmark ved lov nr. 385 af 20. maj 1992 om ændring af retsplejeloven (Anklagemyndighedens struktur) og lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform).

Det er vurderingen, at der med lovforslaget skabes rammer, som styrker understøttelsen af politiets og anklagemyndighedens arbejde i Grønland og sikrer en bedre koordinering og strategisk styring af politi og anklagemyndighed som helhed.

Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed tillægges kompetence til at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager) og efterforske kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Lovforslaget har på den baggrund også til formål at gennemføre de ændringer, der blev gennemført i Danmark ved lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning mv.). Derved sikres klageren den samme uafhængighed som i Danmark.

Lovforslaget har endelig til formål at tilvejebringe hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der som led i et udslusningsforløb er anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til forvaringsafdelingen i anstalten i Nuuk, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

I arbejdet med lovforslaget er der taget udgangspunkt i, at de nye bestemmelser, der vedtages med lovforslaget, skal være i overensstemmelse med reglerne i den danske retsplejelov, og at der kun skal ske fravigelse af dette udgangspunkt, hvis de grønlandske forhold kan begrunde det.

Den samlede politireform, som vil blive gennemført dels med lovforslaget, dels administrativt, indeholder følgende hovedelementer:

- *Ledelse og styring af politiet:* Der foreslås en ændring af politiets specielle flerstrengede ledelsesstruktur, så der etableres en sædvanlig »direktoratsmodel«, hvor der som udgangspunkt er et sædvanligt over-/underordningsforhold mellem justitsministeren, rigspolitichefen og politidirektøren (tidligere politimesteren). Rigspolitichefen får dermed flere faglige beføjelser end i dag.
- *Ny struktur:* Grønlands Politi har allerede gennemført en ændring i den centrale administration, der i dag er opdelt i tre søjler: anklagemyndigheden, stabssøjlen og politisøjlen. Med lovforslaget kommer Grønlands Politi organisatorisk til at svare til de øvrige politikredse. Dette har sammenhæng med reformen af anklagemyndigheden, hvorefter statsadvokaterne foreslås at blive gjort til en del af de offentlige anklagere i Grønland.
- *Politiets kontakt med lokalsamfundet:* Som led i videreførelsen og styrkelsen af politiets kontakt og samarbejde med lokalsamfundet foreslås det bl.a., at der oprettes et kredsraad. Kredsrådet skal være det centrale kontaktforum for politidirektøren, Naalakkersuisut og

borgmestrene i Grønland. Politidirektøren skal bl.a. hvert år udarbejde en bred lokal samarbejdsplan, som drøftes i kredsrådet og offentliggøres.

- *Ny teknologi mv.:* Der lægges op til, at Grønlands Politi overgår til POLSAS og BØDE/KASSE-systemet, når det bl.a. administrativt, regulatorisk og teknisk kan lade sig gøre. Desuden lægges der op til, at der foretages en markant styrkelse af politiets it-systemer mv., samt at der fortsat udvikles nye teknologiske redskaber til brug for politiet.

Den samlede reform af anklagemyndigheden, som vil blive gennemført dels med lovforslaget, dels administrativt, indeholder følgende hovedelementer:

- *Anklagemyndighedens organisering:* Det foreslås, at statsadvokaterne bliver en del af de offentlige anklagere i Grønland. Statsadvokaterne vil – som i Danmark – være underordnet rigsadvokaten og overordnet politidirektøren. Dermed ligestilles anklagemyndigheden i Grønland organisatorisk med den danske anklagemyndighed i øvrigt. Anklagemyndigheden består herefter af rigsadvokaten, statsadvokaterne og politidirektøren.
- *Klageadgang:* Det foreslås, at afgørelse truffet af politidirektøren i forbindelse med behandlingen af kriminalsager kan indbringes for statsadvokaten, hvis afgørelse af klagesagen er endelig. Afgørelser truffet af statsadvokaten som 1. instans kan påklages til rigsadvokaten, hvis afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelser som 1. instans kan påklages til Justitsministeriet. Herved gennemføres et toinstansprincip for afgørelser, som træffes af anklagemyndigheden som led i forfølgningen af kriminalsager.
- *Påtalekompetence:* Det foreslås, at reglerne om påtalekompetence og forelæggelse af kriminalsager nærmere reguleres gennem udstedelse af administrative regler fastsat af justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger til det – i praksis rigsadvokaten.
- *Erstatningssager:* Det foreslås, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til rigsadvokaten.

Den samlede gennemførelse af en ny politiklagestruktur, som vil blive gennemført dels med lovforslaget, dels administrativt, indeholder følgende hovedelementer:

- *Ny politiklagemyndighed:* Det foreslås, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed tillægges kompetence til at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager) og efterforske kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten. Samtidig ophæves den gældende lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Det nuværende Politiklagenævn i Grønland ophører dermed.
- *Lokal forankring:* Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, foreslås det at oprette et råd, benævnt Rådet for Politiklagesager i Grønland, der afgiver en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning. Sammensætningen af det nuværende Politiklagenævn foreslås videreført i det nye råd, der herefter består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år.
- *Reservebetjente:* De af politidirektøren ansatte reservebetjente har ikke været omfattet af den nuværende politiklageordning, idet reservebetjentene ikke er tillagt politimyndighed og derfor handler under en polititjenestemand's ledelse og ansvar. Da reservebetjentene imidlertid bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed i byerne, og i den forbindelse har mulighed for magtanvendelse, herunder af fysisk karakter, foreslås reservebetjente også omfattet af Politiklagemyndighedens kompetence.
- *Påtalekompetence:* Det foreslås fortsat at være anklagemyndigheden (efter forslaget statsadvokaten og rigsadvokaten), der tager stilling til tiltalespørgsmålet og i givet fald møder i retten som anklager.
- *Notitsbehandling:* Den såkaldte notitssagsbehandling i mindre adfærdsklagesager, der er blevet etableret i praksis, foreslås lovfæstet.
- *Sagsbehandlingstid og underretning:* Det foreslås, at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af reglerne, at der skal træffes afgørelse i adfærdsklagesager inden rimelig tid. Herudover foreslås pligt til at

underrette klager og indklagede i adfærdsklagesager, hvis der ikke er truffet afgørelse inden for 6 måneder. I kriminalsager foreslås pligt til at underrette anmelder og de personer, der skal underrettes om statsadvokatens eller Politiklagemyndighedens afgørelse (typisk sigtede og forurettede), hvis der ikke inden for 12 måneder efter anmeldelsen er truffet afgørelse om indstilling af efterforskning, påtaleopgivelse mv.

- *Overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser:* Det foreslås, at Politiklagemyndigheden ikke skal efterforske sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, hvis den pågældende erkender sig skyldig, hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand. Sådanne sager skal efter forslaget behandles af politiet.
- *Procedure for behandling af erstatningskrav:* Endelig foreslås det, at den forenklede procedure for behandling af erstatningskrav i retsplejelovens kapitel 42 om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning også skal kunne anvendes ved erstatningskrav i sager om personer, der er afdøet ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det indebærer bl.a., at der er en nem adgang til domstolsprøvelse af erstatningsspørgsmålet, og at der sker beskikkelse af bisidder.